

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za ožnanila plačuje se od četrstopenjske petite vrste po 6 kr., če se ožnanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ožnanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 18. februarja.

—r.— Sološna debata o budgetu je torej končana. Zanimljiva ni bila premnogo, ker vse te fraze, s katerimi so levicari sedanjo vladu polivali, čuli smo že lansko in tudi predlansko leto. Samo da so bili ti napadi še nekoliko surovejši od prejšnjih let, ko si je levica še vedno napravljala upe, da bode dvor vsak hip odpustil grofa Taaffeja ter poklical pl. Plenerja, da sestavi novo ministerstvo, v katerem bi sedanji zastopnik kupčijske zbornice v Hebu zavzemal prezidij in pa finančno ministerstvo. Ali sedaj, ko je znana carova beseda o faksijski opoziciji vse upe levicarjem potrla, sedaj obnašajo se ti gospodje kot besni in nuj ga na svetu parlamenta, v katerem bi divje strasti s tako silovito nespodobnostjo razsajale, kakor je ravno naša državna zbornica in razsajajoča njena levica!

Mi Slovenci smo lahko zadovoljni z letošnjo budgetno debato, mej katero sprožil je poslanec Tonkli svojo prekoristno, po grofu Hohenwartu pa vender ne — podpisano (!) interpelacijo, in sicer zadovoljni zategadelj, ker se je v njej o nas in naših razmerah toliko govorilo, kakor nikdar ne prejšnja leta. To pa nam služi v dokaz, da se desnica peča tudi z našimi prepravičnimi zahtevami, in upati smemo, da se tudi visoka vlada tem prepravičnim zahtevam izogiba več ne bode smela, kakor se je to žalibog do sedaj skoro vedno godilo. Na drugi strani pa je bila budgetna debata interesantna tudi zategadelj, ker je jasno pokazala, da se grof Taaffe s svojo vlado tako trdnega čuti, kakor še nikdar poprej ne. V debati oglasili so se trije ministri: grof Taaffe, pl. Dunajevski in dr. Pražak. Grof Taaffe in finančni minister govorila sta ostro in odbijala napade levicarjev z nekako slabo prikrito ironijo, tako, da je sedaj prt mej levicari in to vlado prerezan za večno.

Ali toliko se sme naglašati, da se na tak način, kakor je vlada v budgetnej debati odgovarjala opoziciji, govori le z nasprotnikom, katerega se čisto nič ne bojimo, katerega zavoljo njegove one-mogle revščine — zaničujemo!

Vlada odgovarjala je opoziciji s tako energijo, da se sme po vsej pravici sklepati, da se jej ta opozicija ne dozdeva nevarna, in da upa navzlic tej strastno-faksijski opoziciji še mnogo let na krmilu ostati! In ker mora o trdnosti svojega vladnega stališča grof Taaffe naravno najbolje poučen biti, potem smemo iz obnašanja vlade mej budgetno debato soditi, da stoji grof Taaffe neomahljivo na visokem svojem mestu, kar je za nas Slovence vsakako zelo tolažilo.

O Slovencih govorilo se torej mnogo! Da, še celo pl. Plener nas je v svojem govoru omenjal! Priznati se mora, da ga zbornica poslancev ne šteje mej svojimi udi bolj samovestnega člana, kakor je ta zastopnik kupčijske zbornice v Hebu. Moč čutil se je uže v zibeli finančnega ministra, in ustvaril si je sedaj lastni organ „Wiener Allg. Ztg.“, katera vsak dan napravlja reklamo za njegove financijske talente. Uže prvi dan, ko se je splošna debata pričela, pravil je gospod Plener v svojem organu vsemu svetu, „da prvi dan debate gospod Plener še nij govoril.“ In ko je končal se drugi dan, bralo se je zopet v listu, da gospod Plener še vedno nij govoril! A samovestno se je pristavilo, da bode gospod Plener jutri govoril, in da bode „z njegovim govorom budgetna debata dosegla svojo kulminacijo“. To vse se je bralo v listu, o katerem vsak človek ve, da mora pisati, kakor gospod Plener hoče! Pač mora imeti človek trdne živce, da lahko prenaša tako hvalisanje plačanih svojih kreatur! No gospod Plener je v istini govoril, govoril tudi o nas

Slovincih, o katerih pa je strašno revno informiran, tako da smemo po vsej pravici meniti, da ga je informiral — baron Taufferer. Gospod Plener v resnici misli, da pri nas vsak kmet Göttheja in Schillerja bere, in da „die arme slovenische Jugend“ perfektno nemški govori, kadar zapusti klopi ljudske šole. A mi slovenski narodnjaki smo tako preslepljeni, da proganjamo nemščino iz ljudske šole, in da uničujemo kulturo, izvirajočo iz nemške govorice naših Rovtarjev ali Žirovcev! Ali tedaj, pravi gospod Plener, bode uže videli, kako zločinsko ste postopali, tedaj, ko vaši kmetje ne bodo več umeli nemškega govora, in ko bode zategadelj egipčanske nadloge na vseh straneh v deželo siliše.

Naj bode gospod Plener, kar hoče, mi Slovenci ga ne moremo resno jemati! In če je ta korifeja v financah tako poučena, tedaj naj nas ljubi Bog obvaruje pred tistim trenutkom, v katerem bi se izročil finančnega ministra portfelj sedanjemu poslancu iz nemško-českega Heba!

Iz državnega zbora.

(Generalna debata o budgetu.)

Z Dunaja 16. febr. [Izv. dop.]

Prva dva dneva budgetne debate bila sta le malo zanimljiva. Govorniki od leve so si sicer veliko prizadeli, napraviti kakov efekt. A najhujši levicarski napadi nimajo nobenega učinka ni na poslance ni na galerijo. Govorniki od leve imajo zlo navado, da v budgetnej generalnej debati govorijo o vsem, samo o budgetu ne; mislijo si namreč: temveč trušča, temveč se sliši — na zunaj. Za stvar samo pa se levica malo briga. Zato prihaja, da celo ustavovorni listi izražajo bojazen o svoji stranki, ter hoté ali nehoté morajo priznati, da govorniki desnice govoré temeljito, zmerno in dostojno.

Prvi govornik desnice bil je, kakor sem uže

LISTEK.

NOV.

(Spisal I. Turgenjev, preložil M. Málóvrh.)

Prva knjiga.

XV.

(Dalje.)

„Kako dobro je, da sem vam vse povedal,“ ščebetala so njegova ustna.

„Dobro . . . gotovo da!“ ponavljala je tudi ona na pol tiho. Nehoté govorila je v istem glasu ko on . . . „Čujte torej,“ nadaljevala je po kratkem molku, „čujte torej, da vam hočem pri vašem podjetju kolikor toliko pomagati, da sem pripravljena iti, kamor se mi ukaže; saj sem si vedno iz cele duše želela, kar si vi želite . . .“

Ona je utihnila. Samo še jedna beseda in ganenost bi jo premogla . . . debele solze polnile so jej oči. Postala je najedenkrat krotka in vodljiva. Želja za delanjem, hrepenenje se žrtvovati, in sicer takoj — jo je navdajalo.

Pazljivi in hitri koraki so se na hodniku čuli. Marijana se je dvignila ter svojo roko pri-

jatelju odtegnila. Bila je vsa izpremenjena; v zaničljiv smeh ubrala so se jej ustna.

„Vem, da je zdaj nekdo slušal,“ rekla je tako glasno, da se je zunaj vsaka beseda razumeti morala, „in sicer je to gospa Sipjaginova . . . ali za to ne maram mnogo!“

Stopanje se nij več slišalo.

„Govorite,“ rekla je Marijana Neždanovu, „in povejte, kaj mi je storiti? Kako vam morem pomagati . . . Govorite, govorite brzo. Kakšno zadačo imate zame?“

„Kakšno zadačo?“ odgovoril je Neždanov. „Tega vam še ne vem povedati. — Od Markelova došlo mi je pismo.“

„Kdaj? Kdaj?“

„Denes na večer. Jutri se moram z njim k Solominu v tvornico peljati. Tudi Markelov je pošten človek — verujte mi! Prav prijatelj!“

„Takšen kot jaz?“ vprašala je Marijana ter Neždanovu na oči pogledala.

„Ne . . . takšen ne.“

„Kaj? . . .“ Ona obrnila se je od njega proč.

„Ah! Ko da bi vi ne vedeli, kaj ste mi postali in kaj za vas čutim . . .“

Neždanovljevo srce tolklo je hitreje in nehoté

uprl je pogled v tla. Ta devotka, ki ga ljubi, njega, ki nijma, da bi kam svojo glavo položil, ki nanj vse svoje nade stavlja, ki je voljna z njim iti, kamor ja usoda zaneso, to prekrasno dekle, Marijana, bilo je v tem hipu za njega vzor krasote in blagosti na sveti, ker ga je osrečila z dozda nepoznano ljubeznijo sestre, žene ter hoče z njim srečo, dom, boj in svobodo deliti!

Vzdignil je zopet glavo in pogledal v nje lepe, vanj uprte oči.

„Jutri bodem potoval,“ povzel je mehkim glasom. „In brž ko se povrnem . . . vam . . . bodem povedal — besedica „vam“ mu nij hotela raz jezika, videla se mu je neprilčna — „potem vam bodem poročil, kaj sem izvedel in kaj se je ukrenilo. A vse, kar se bode odslej zgodilo, vse kar mislim in čutim . . . vse bodeš . . . ti . . . najprej izvedela.“

„O, mili mi prijatelj!“ vzkliknila je Marijana veselo in ga prišla za roko, „tudi jaz tebi to isto obljubim!“

„To „tebi,“ izgovorila je tako naravno, ko da nij nič drugega, nego obično tikanje mej tovariši.

„Smem li pismo čitati?“

„Evo ti ga!“

poročal, dr. Matuš. Na napade Carnerijeve odgovoril je v drugem delu svojega govora: „Die Slaven haben aufgehört Bedientenvölker zu sein!“

Čeh Schindler imel je prvi svoj govor v državnem zboru. Priznavali so mu temeljitost, ker je svojo stvarne trditve podprl s celo vrsto neovrgljivih dat.

Levičar dr. Klier zabredel je v pouliške škandale na Českem, ter prav marljivo naučil se tepeže malih in velikih dečkov. Za zgodovino otroških in pouliških tepeškanj bode ta poslanec lahko postal avtoriteta. De gustibus etc.

Drugi dan debate dejal je dr. Steudel od skrajne leve, da se je bati, da bode tisoč in tisoč prebivalcev zapustilo Avstrijo, da si onkraj morja ustanove novo domovino. Ta grožnja je nova in če bi židje in židovski Nemci hoteli jo izvršiti, jim bode Avstrija gotovo hvaležna. „Milionarji bodo skoro berači“, — dejal je Steudel. Če je to res, nij kriv sedanji zistem, temveč dotičnik sam, ker če je kot milijonar postal berač, oskubili so ga gotovo židje.

Poslanec Tonner, Čeh, priznava z zadovoljstvom, da se je v državnem gospodarstvu počelo štediti. Če poslanec Carneri pravi, da vlada nijma trdnih načel, jasnega cilja, nij to odkritosrčno in tudi ne resnično. Vlada imela je in ima jedno načelo, to je pomirjenje narodnostij, obramba narodom, kakor je to izjavil presvitli cesar v prestolnem govoru. In ker se vidi, da vlada ta obetanja izpolnjuje, pozdravlja to z veseljem. Da bi stranka desnice sedanje ministerstvo mučila, ta dovtip naj bi bila levica za se prihranila. Vsak se spomina, kako je levica svoje ministerstvo mučila. Takrat je šlo za prav osobne interese. Govornik je tudi prav srečno odbil Klierjeve napade gledé pretepanj na Českem. Če je kje kak pretep, imajo Nemci gotovo več deleža pri njem, nego Čehi. Iz posameznih slučajev pa ne gre soditi maso.

Trgovinski minister baron Pino odgovarjal je na Schaupove napade. Pino pravi, da nij res, da bi se srbska železnica bila oddajala francoskemu konsorciju na željo in priporočilo vlade. To je naprosto izmišljeno. Neresnično je tudi, kar je Schaup trdil gledé Elizabetine železnice. Tako so se Schaupovi napadi izkazali popolnem ničevi in vsak lahko sam razsodi, s kakimi sredstvi deluje levica.

Levičar grof Wurmbbrand govoril je na pol v „liberalnem“, na pol v konservativnem zmislu. Njemu je upravni aparat predrag, to priznavajo tudi konservativci. Tudi šolstvo ga predrago stane — to trdè tudi konservativci. O novčnih razmerah bode mu tudi marsikateri od desnice pritrdil. Napadi na ministerstvo reducirajo se tudi pri tem govorniku na — nič. Po mnenji Wurmbbrand Nemci v Tirolih, na Českem, v Istri in na Ogrskem nijso pridobili pedi zemlje.

Marijana prečitala je brzo pismo ter z neko pobožnostjo oči povzdignila.

„In tebi tako znamenite stvari zaupajo?“

On se je smijal njenej začudenosti ter pismo zopet utaknil.

„Čudno!“ rekel je on, „oba sva spoznala, da se ljubiva — nij-li tako: midva se ljubiva? — a vender še nijsva nobene besede o ljubezni izpregovorila.“

„Čemu tudi?“ šepetala je Marijana, potem se ga pa najedenkrat oklenila in svojo glavo na njegove prsi dela . . . a poljubila se nijsta; to bi se jima nedostojno ozbiljnosti njunega položaja videlo — vsaj čutila sta oba tako; za slovo segla sta si srčno v roko.

Marijana vrnila se je še jedenkrat v prazno sobo, da odnese lučnico, ki jo je na okni pozabila, in zdaj stoprav oglasila se je v njenem srci dvojba in nesigurnost. Brzo ugasnila je luč in po temnem hodniku tiho v svojo sobo hitela, kjer se je slekla in vlegla v temini, katera je prijala njenemu dušnemu razpoloženju.

(Dalje prih.)

Slovenski poslanec dr. Tonkli vzbudil je mnogo pozornosti celo na levi. Njegova polemika z nasprotnimi govorniki se je prav posrečila. Zagarjal je delovanje ministerstva. Levico je posebno s tem zbedel, da je Nemce opozoril na starost slovenskega jezika, opiraje se na preiskavanja avtoritete v slavistiki — dr. Miklošiča. Tak način poučevanja Nemcev o našem jeziku je zelo praktičen. Ne le, da naši zagrizeni nasprotniki uzroke našega spoštovanja do materinščine izvedo, razširja se tudi starost in važnost našega jezika v najširše kroge. Da je dr. Tonkli dobro zadel ob ustavaške strune, priča pobalinsko zasmehovanje nekaterih ustavaških listov. No, tak argument protidokaza bil je zmerom najžalostnejši.

Graškega nadsodniškega predsednika vedenje in njega konfuzije gledé slovenskega jezika v uradih je dr. Tonkli prav dobro kritikoval.

Za tem govoril je dr. Jaques, hud ustavak. Jedenkrat se je ponujal znanemu vitezu Ofenheimu za zagovornika, a temu je bil preslab, nij ga hotel. Sedaj uganja razne politične burke, če nijma v pisarni dovolj dela. Razni pozabljeni uradniki obračajo se nanj ter ga poučujejo o razmerah. Tako mu tudi neka uradniška dušica iz slovenskih pokrajin dopisuje, ker je bila radi neznanja slovenskega jezika prezrta.

Jaques govoril je z vso besnostjo ustavaka. Kramljaj je tudi o vsem, samo o budgetu ne. Sodil je tudi o slovenskem jeziku, se ve da kot slepec o barvah. Ministerstvu je očital „schamlose Feilbietung“. Zarad tega pozvan je bil na red.

Tretji dan budgetne debate govoril je najprvo minister dr. Pražak, odgovarjaje na napade levičarskih govornikov. Govoril je samosvestno, možato in odločno. Vse napade levičarjev razdejal je v nič. Levičarska megla rszkadila se je hipoma pred gorkimi žarki ministrovih besedij. On pravi, da sodnik nijma **razsojevati, kacega jezika se ima posluževati v uradu**. To je dolžnost ministerstva pravošodja. Sodniku tudi ne pristojna o tem soditi, kateri jezik je v deželi navaden ali ne.

Tega mnenja bili so vsi njegovi predniki, to dokazujejo njih naredbe, tako misli on, tega uverenja bodo prihodnje vlade. Levičarji so molčali, a na strani desnice čulo se je živo odobravanje.

Jeden najlepših govorov od desnice bil je oni kneza Czartoriskega. Po temeljitej razpravi o raznih uzrokih opozicije izjavi, da mu je nerazumljivo počenjanje opozicije, katero imenuje „masslos“. Mnogo je vprašan, ki bi se dala skupno rešiti. Vojaska bremena nijso krivda sedanje vlade, tudi stroški za Bosno ne. Levica porabi vsako priliko, da pokaže svojo opozicijo. Ona zameta vse „per bausch und bogen“ brez utemeljenega uzroka. Grožnje levičarjev se mu ne dozdevajo resne. Saj se tako slišijo v vseh parlamentih, iste bi se tudi proti vsakej prejšnjej vladi bile dale porabiti.

S Klierjevimi izjavami se neče baviti, ker se bavijo samo s „studentenpaukereien“. Wurmbbrandov govor ima nekaj dobrih zrn. Dr. Jaquesu odreka sodbo o slovenskem jeziku, ker se mu dozdeva, da ga ne pozna in ker njemu — Jaquesu — tudi nijso znane tamošnje razmere. O uradnikih pravi, da oponirajo nekateri iz naravne lenobe človeka, kateremu se nekaj veli, kar nerad izvrši. Njegova stranka ne zahteva koncesij, temveč svoje pravo, zaradi tega ne sme biti govor o „feilbietung“ in „schachru“. Da se Nemci sklicujejo na „deutsche treue“, „deutsche redlichkeit“, „deutsche biederkeit“ itd., nijmajo prav, kajti to so dobra svojstva vseh narodov.

Dr. Plener, večni ministerski kandidat, streljal je s hudimi puščami.

Minister Taaffe podrl pa je v kratkem in nečuvno energičnem govoru celo levico tako, da so le plaho okolo sebe zrlí ter vpili in kričali kot poreden fantin, če ga za malopridnost šiba oča.

Taaffe trdi, da njegove vlade namera nij napraviti iz Avstrije česko ali sploh slovansko državo, a vlada je tudi mnenja, da Avstrija nij nemška

država, zato, ker Avstrija je Avstrija, zjedinišče za vse narodnosti, ki v ravno-pravnosti živé pod žezlom avstrijskim, kjer morajo se ve da tudi uživati svoje pravice, in kjer so njih pravice le v toliko omejene, kolikor v to sili vkupno življenje. Omenilo se je tudi, da stranka od leve ministerstvu ne dovoljuje budgeta, ker so Nemci in Avstrijci. Morda jedino le kot Nemci, to priznavam, da bi pa budget ne smeli privoliti kot Avstrijci, tega ne morem priznati.

O „marterkammer“ zdanjega ministerstva pravi, da je o „marterbank“ uže večkrat čul, vidi jo tudi vsak dan, o „marterkammer“ pa je prvič čul govoriti. On in njegovo ministerstvo tudi do zdaj še nij bilo mučeno.

Dejalo se je tudi: da se ministerski predsednik skriva za ščitom prestola ter da samo takrat zastopa interes prestola, kadar se čuti zadetega. (To je trdil Carneri.) No, temu moram najodločneje protiviti se; jaz se ne postavljam ni za portfelj ni za ščit, ampak, če je treba, postavim se pred portfelj in pred ščit.

Kadar pa gre za to, da zastopam pravice prestola, takrat ne čakam, da sem zadet, kajti jaz smatram za svojo najsvetejšo dolžnost, da branim pravice prestola ter jih zastopam v vsakem položaji, o vsakej priliki in proti vsakemu, naj si bodo napadi javni ali skriti. Tako bodem ravnal dotle, dokler mi je kapljica krvi v telesu in dokler diham. To zagotovilo naj blagovoli slavni zbor vzeti na znanje.

Te energične ministrove besede je desnica živo odobraval; levica pa je sikala, bila ob tla ter bila izven sebe — znak, tako je bila zadeta.

Tudi minister Dunajevski je govoril. Jasno in zmerno pobijal je svoje nasprotnike. Večkrat prijel je levičarje s silnim sarkazmom.

Ta dan sme se šteti mej najlepše, kar sta jih desnica in ministerstvo imela v državnej zbornici. Levica je po najtemeljitejših in energičnih govorih ministrov in govornikov od desnice bila strta na celem polji. Klavrno in pobito zrlí so na zmagonosno desnico ter se sramovali svoje nepremišljenosti, površnosti, slepega fanatizma, politične svoje inferijoritete.

Tudi zadnji govornik pravice Čeh dr. Fanderlik pobijal je kaj spretno levičarske govornike ter jim očital, da iz njih govorov vidi se le najhujši narodni fanatizem. Večina želi narodno ravno-pravnost, a nikdar več ustavovernega ministerstva. Avstrija v zdanjej obliki in tudi s sedanjim ministerstvom je potreba evropska. Govornik želi zjedinenja in sprave vseh strank.

Za glavnega govornika izvolila je desnica dr. Riegra, levica pa dr. Herbst.

Danes pričelo se je zborovanje ob 1/2 11. uri. Galerije napolnjene so uže ob 10. uri. V zbornici je živo življenje. Trgovinski minister baron Pino odgovoril je najprvo na interpelacijo. Potem naznanilo se je več došlih peticij.

Prvi jel je govoriti dr. Herbst.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. februvarja.

Denes volijo česki velikoposestniki dopolnilno jednega poslanca za državni zbor in večerajšnja „D. Ztg.“ pravi: „Zdaj vlada vse moči napanja, da bi fevdalci pri juternjej veleposestva dopolnilnej volitvi v državni zbor zmagali. Če se jutri posreči ustavoverne velikoposestnike potisniti v manjšino, potem je glavna poskušnja končana in prešlo bode le mala tednov, da se česki deželni zbor razpusti.“ (Glej denašnji telegram.)

Poročila z bojišča na jugu se navzlic oficijelnim brzojavom ne glase preveč prijetno. Kakor poroča „Narodni list“, šla sta Stojan Kovačević in Krsto Vukalović Krivošijancem na pomoč. Tudi vstaši iz Zubce, Sutorine, Prevora in Korjenam se zbirajo v Vratilu, da zabranijo cesarskim četam daljno pot. V tem slednjem kraji je okolo 600 vstašev. — V Risanu se je razglasil hitri sod.

V **ogrskej** zbornici čujejo se ostri glasovi proti „nemškemu schulvereinu“ in proti nemški aroganci. Osebito jedrnat je dokazoval poslanec Herman kako postopajo Nemci v Ogrske izdajsko in zahteval, naj Tisza energično postopa proti izdajskim nameram nemškega „schulvereina“.

Vnanje države.

„Nouvelle Revue“, organ madame Adam, prinaša v slednji številki studijo o notranji situaciji **Ruske**. Med drugim glasi se: „Prišel je trenutek, da si poišče resno zdravilo. Po našem mnenju je le jedno: delati na to, da odpravimo napake naših očetov, kateri so se ločili od narodnega duha in da gremo nazaj do one točke, kjer je rusko družinstvo zapustilo dobro pot, nazaj do narodnega čuvstva, k narodnim običajem in tradicijam, ne da bi v njih postali kostajski, marveč da najdemo izvir prave ruske civilizacije, pravemu ruskemu napredku.“

Gambetta vrnil se je s potovanja po Italiji zopet v Pariz, da zasede svoje mesto v poslaniški zbornici. Kakor se trdi, držal se bode Gambetta jako zmerno in tudi svoje pristaše opominjal, da ne bodo delali novemu ministerstvu opozicije. Za papega ministra je zdaj situacija taka, da more na dober uspeh le računati, če čaka, dokler ne pride pravi dan.

Papež Leo XIII. izdal je na italijanske škofo encikliko, v kateri se govori o nevarnostih, katere prete ver v sled novotarij, papež izraža svojo ljubezen do Italije in obžaluje, da je cerkev zavisna od tuje vlasti. Dalje se enciklika peča s katoliškimi listi in priporoča duhovnikom, naj podpirajo dobre te liste, da katolike opominajo na njihove dolžnosti do katoliške cerkve, a zraven pa katoliške liste tudi opomina, naj se borijo za cerkvene pravice s potrebno zmernostjo. Dalje opomina duhovnike, naj se učijo filozofije, zgodovine in prirodoslovja.

Iz **Kajire** se poroča, da je ministerski svet sklenil, da se popolnem odpravi robstvo v principu in imenoval Abd-el-Kader-pašo guvernerjem za Sudan. Posebni zakon o instrukcijah trgovine s sužnji in zakon o oprostenju sužnjev se pripravljata.

Domače stvari.

— (C. kr. okrajna sodnija na Vrhniki in mi.) Okrajni sodnik na Vrhniki g. dr. Pauer prikobalil nam je popravek, katerega smo morali z ozirom na §. 19. tisk. postave natisniti v večrajšnjem listu. Da se ne bode mislilo, da smo mi s tem popravkom stavljeni kar na laž, treba je to reč nekoliko pojasniti. Famozi odlok vrhniške sodnije slove tako:

Z. 1089. — Diese slovenisch überreichte klage wird in der erwägung, dass aus den über den gebrauch der gerichtssprache bestehenden vorschritten übereinstimmend hervorgeht, dass dieselben nur aus dem gesichtspuncte der erleichterung des verkehrs der parteien mit den gerichten erflossen sind, dieser gesichtspunct aber bei einem beiderseits durch advocaten zu führenden rechnungsprocesse und bei den hierbei vorkommenden complicirten auseinandersetzungen sicher nicht zutrifft — zur verbesserung und vorlage in deutscher sprache binnen 10 tagen a. d. r. rückgeschlossen. K. k. bez. gericht Oberlaibach am 10 Februar 1882.

(Podpisa nij moči čitati).

Če se prečita ta odlok in včerajšnji popravek, se razvidi takoj, da je popravek spisan po starem, uže ranjem Meidingerji znanem načelu „Si fecisti, nega!“ in da na Vrhniki, akoravno so imeli tam njega dui najmanjsto šolo, logike nijmajo posebno v čisl. Tožba, o kateri je govor, predložena je bila po g. dr. Moschetu v slovenskem jeziku in prav gotovo je, da bode tisti, ki je spisal to več stranij obsezajočo tožbo in mnogobrojne očitke, tudi računsko pravdo brez težav dokončal. Ko bi mu slovenski jezik prizadeval težkoče, bi gotovo pisal nemški, mari ne, gospodine Pauer? Naravna posledica tega pa je, da si bo tudi nasprotnik poiskal slovenskega odvetnika morebiti dr. Zarnika, dr. Papeža ali dr. Štempiharja in zagotavljamo vas, da bode vsak teh gospodov to računsko pravdo z veseljem dovršil v slovenskem jeziku in to tem laglje, ker so informacije strank vse slovenske. Slovenski jezik bi tedaj olajševal to pravdo stranki in odvetnikom — le vam, gospodine sodnik okrajni! jedino vam bi delal preglavico, le

vas bi molestiral, ker vam ugaja pač slovenski kruh, nikakor pa jezik slovenski. Ker dobro vemo, da se v tej zadevi še nij izrekla zadnja beseda, naj bode za danes dovolj, le to moramo g. dru. Pauerju, c. kr. okrajnemu sodniku na Vrhniki, še povedati, da naj v bodoče svoje popravke frankira, kajti v §. 19. tisk. post. ne najdemo nikjer zapisano, da bi mi morali plačevati zbog njegove nevednosti 10 krajc. poštne. Pa vender ne, da bi vam bil „Pauschale“ za leto 1882. — če uže borih slovenskih tiskovin ne zmorete — pošel do zadnjega solda — ka-li?

— („Sokolova“ maskarada.) Ako se je pri razpošiljanji vabil za „Sokolovo“ maskarado koga nehoté prezrlo, prosimo, da nam oprostí in ako želi udeležiti se maskarade, naj se blagovoli oglasiti pri društvenem starosti gosp. Franu Ravniharji, predstojniku deželne blagajnice, da zaželeno vabilo sprejme, kajti kdor se z vabilom ne izkaže, ne more dobiti vstopnice.

— (Po vzgledu mestne občine črnomeljske) poslale so peticijo na državni zbor po g. dr. Vošnjaku za premeščenje deželne nadsodnije graške v Ljubljano do zdaj te Belokranjske občine: Dragatuš, Adlešiče, Butorej, Stari trg, Loka, Vinica, Vinivrh, Petrova vas, Telčji vrh, Kot, Tančja gora, Radenca, Dolnja Podgora, Vrh, Griblje, Dobličje in Dol, torej 17 občin.

— (Notranja šola) pri nunah v Ljubljani zaprla se je zaradi tega, ker je umrlo neko dekle v notranji šoli na kozah.

— (Kozé) so se prikazale v krajih Gabrije, Sv. Martin in Hruševa.

— (Mrtvega človeka) so našli v Gradšici blizu Dobrave 15. t. m. Mrtvi je kakih 40 let star, bil berač in najbrže pijan padel v vodo in utonil.

— (Iz Postojne) se nam poroča, da se je v ondotnej ljudski šoli preteklo soboto o 10¹/₂ uri dopoludne podrl strop. Dobro da so bili kratko poprej otroci izpušteni, kajti drugače bi se bilo lahko zgodilo, da bi se bil marsikateri izmed naših vsega spoštovanje vrednih srenjskih mož za svojim ponesrečenem otrokom jokal. Bolje bi pač bilo, da se gospod Cicero, „postojinski financier“, več brigal za šolo nego da postroša po nepotrebnem jamski denar za gradenje soseskine palače, katera bo skoro gotovo do deset tisoč gold. stala, a imela pa ničesar drugega nego pisarno in dva aresta.

— (Za lovce.) Z Brda pri Lukavici nam piše prijatelj našega lista, da je 16. t. m. sprehajajoč se po gozdu prepodil kopico treh letošnjih zajcev, in ujel naposled jednega s pomočjo svojega psa. Zajček je najmanj štirinajst dni star, in se počuti zdaj v hlevu. kamor ga je dejal naš lovec, vrlo dobro. Tako zgodnji zajci so gotovo redka prikazen in tolmačiti jo moremo le — z gorko zimo.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj. V Pragi volili so se v volilno komisijo za današnje dopolnilno volitev veleposelnikov konservativce: Bouquoy, Franc Thun in Nadherny z 216 proti 186 glasom, katere so dobili Herbst, Viktor Waldek, Bareuther. Vlada imenovala je potem zadnja dva in Teobalda Črnina kot ude volilne komisije. Komisija izbrala si je kneza Karola Schwarzenberga predsednikom. (To je nepričakovano dober uspeh. Uredn.)

Poslano.

Nasproti nesramnemu napadu „Linorija“ v nemškem gledališču ne zadostuje včeraj objavljeni sklep omejenega števila narodnjakov. V takih zadevah mora postopanje naroda, kateri se sam spoštuje, brez vse milosti in tako silno in ostro biti, da ga ošabna tuja druhal, kakor so igralci ljubljanskega nemškega gledališča, resno in ostro čuti.

Ves narod slovenski ima tedaj o tej zadevi pravico odločno zahtevati in pričakovati, da od zdaj dalje nobeden, kateri se „narodnjaka“ imenuje, ne obiskuje tega gledališča in da naj vsi slovenski listi

imena dotičnih slovenskih obiskovalcev objavijo, da narod ve, koliko zamore takim polovičarjem zaupati.

V Ljubljani 18. februarja 1882.

Več narodnjakov.

Umrli so v Ljubljani:

17. februarja: Marija Legan, kramarica, 80 let, Florijanske ulice št. 42, za starostjo.

V deželni bolnici:

16. februarja: Marija Gliha, dninarica, 60 let, za vnetico pluć.

Dunajska borza

dné 18. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni državni dolg v bankovcih	73	gld.	95	kr.
Enotni državni dolg v srebru	75	„	30	„
Zlata renta	91	„	45	„
1860 državno posojilo	127	„	75	„
Akcije narodne banke	811	„	—	„
Kreditne akcije	294	„	50	„
London	120	„	25	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	53	„
C. kr. cekini	5	„	65	„
Državne marke	58	„	60	„
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	118	„
Državne srečke iz l. 1864	100	„	172	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	92	„	40	„
Ogrska zlata renta 6%	118	„	—	„
„ „ 4%	85	„	90	„
„ papirna renta 5%	85	„	75	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	„	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100	gld.	114	„
Zemlj. obč. avstr. 4 ¹ / ₂ % zlati zast. listi	119	„	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	„	25	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	103	„	50	„
Kreditne srečke	100	gld.	175	„
Rudolfove srečke	10	„	19	„
Akcije anglo-avstr. banke	120	„	118	„
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	197	„	25	„

Proti trganju po udih.

Gospodu Franu Kvizdi, c. kr. dvornemu založniku v Korneuburgu.

Da si je vsled porabe **jedne steklenice vašega flujda proti trganju po udih isto skoro popolnem izginilo**, prosim vas vender, da mi pošljete še dve steklenici in moram vam iz lastne izkušnje dati spričalo, da je vaš **flujd proti trganju po udih najboljšo sredstvo**.

Gradec pri Frižah dne 15. febr. 1881.
Spoštovanjem

(666) **Lud. Liebman**, pivar.
Dobi se v vsch lekarnah.
Glavna zaloga: Okrožna lekarna v Korneuburgu.

Danes jour fixe.

Tužnega srca javljamo prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša preljuba mati

Marija Kopše

v četrtek 16. februarja 1882 po noči ob 1/2 11. uri po dolgej in hudej bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala. Drago umrlo priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

Vidriji, dné 17. februarja 1882.

(114) **Rodovina Kopševa.**

Zahvala.

Vsim sežanskim rodoljubom, znancem in prijateljem, ki so vtorek 14. t. m. mojo sestro

Terezijo Goljevšček

v tako obilnem številu spremili k pogrebu, izrekam v imenu svojih bratov in svoje sestre i onim, ki so položili vence na rakev, najsrčnejšo zahvalo in jo priporočam v pobožni spomin
V Sežani, dné 16. februarja 1882.

Ivan Goljevšček,
trgovec.

(100)

V najem

se dajo **travniki, polje, pód, kozolec** in velik **hlev**, vsako posebe ali vse skupaj, pri **Guziji v Spodnji Šiški**. **Proda se poljsko orodje in živina**. Kdor želi kaj v najem vzeti ali kupiti, oglašaj naj se do 1. marca t. l. v **Guzijevej hiši št. 30** pri

Vinku Novaku,
trgovcu.

(97—1)

Na prodaj je kmetija

na Ustih št. 13 v Šmartinem poleg Litije, imejoča hišo s tremi sobami, kuhinjo in klet; gospodarsko poslopje, hlev za štiri goveda, visli, skedenj in kozolec. Okrog je vrt z mladimi sadnimi drevjem in 8 oral njiv in 2 oral hriba, vse v najlepši leži. Hiša z romantičnim razgledom pripravna je za vilo. Pogoji so prav ugodni. Več se zve v hiši pri gospodinjki ali pa tudi v Spodnji Šiški št. 29.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

prporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodec, migreno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v prsih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vzamejo vso zlobo in vročino, če se zavzajajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. J. Svoboda v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—70)

Lepe in po cen

klobuke in čepke, kakor tudi kožuhovino

prodaja (506—24) Anton Krejči, v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic.

Proda se hiša,

ki ima tri sobe, klet; zraven hlev; pri hiši je tudi 470 sežnjev vrta. Proda se za 2700 gld. Polovica se lahko v obrokih plača. Hiša je nova in prosta 20 let davka. Natančneje se zve pri

Janezu Turšiči,

v Ljubljani, Trnovsko predmestje, Opekarska cesta št. 7.

(72—4)

V. LOBENWEIN

fotografični atelier v hotelu „pri slonu“.

Fotografira se vsak dan. (63—4)

Umetne

(55—5)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulojdu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel, poleg Hradekega mostu, v I. nadstropji.

Gosp. G. Piccoli, lekar v Ljubljani!

Prosim Vas uljudno, da mi zopet pošljete 24 steklenic Vaše izvrstne

Franzeve esence.

Slednjo pošiljatev sem že razne bolnike v svoji župniji razdelil in vpliv je bil vedno izvrsten.

V Fianoni, Istra, 22. avgusta 1881. Spoštovanjem

Anton Vlašič, župnik-kanonik.

Znamenito!

Prosim uljudno, pošljite mi 30 steklenic Vaše izvrstne

Franzeve esence.

Zahvaliti se imam le Bogu in Vam, da sem se iznebil migrene, katera me je leta in leta nadlegovala.

V Zenku, Hrvatska, 17. sept. 1881. Spoštovanjem

Angelika Kling, uradniška vdova. (598—9)

Naroča naj se pri izdelatelji: **Gabrijel Piccoli**, lekar „pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajske cesti. Naročila se promptno proti povzetju efekturajo.

Mazilo za lase!

po prof. dr. Pytha, jedno najboljših sredstev, da se prostor, kjer rasto lasje, utrdi in da lasje ne izpadajo, ob enem jim daje lep lesk in se uporablja z gotovim uspehom pri tisočih. 1 lonček za dolgo časa samo 60 kr. prodaje pravo le lekarna „pri samorogu“, v Ljubljani na Mestnem trgu. (28—6)

Vsake vrste

elegantne obleke za maskare

izposojujejo ali prodajo se jako ceno pri

Antonu Kočevrari, (68—2)

trgovci s starinami na sv. Jakoba obrežji.

Marijana Rupnik,

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 13, na voglu Kolodvorske ulice,

se priporoča v izdelovanje cerkvenih cvetlic, šopkov in vencev za oltarje, vencev za bandera in svečnike, tudi za popolne oprave pri novih mašah, vse po primernej ceni. (87—2)

Proti

bolečinam v glavi in želodci.

Lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani, Mestni trg.

Dolgo časa nijsva imela jaz in moj prijatelj apetita in sva trpela zaradi zaprtja glavobol, dokler nama slučaj nij prinesel v roke vaše **kri čistilne kugljice**, škatljica po 21 kr. **Kri čistilne kugljice** imele so dober vpliv, a škatljica se je kmalu izpraznila; naročila sva torej cel zavitek s 6 škatljicami a 1 gld. 5 kr. Izrekam vam zahvalo in z veseljem vam javljam o najinem **zboljšanju** in naročujoč za svoje znance še dva zavitka proti poštnemu povzetju, dovoljujem vam, da objavite mojo zahvalo in pohvalo teh **kri čistilnih kugljic**.

Spoštovano udani

Fran Prosenec, uradnik pri carinskem uradu.

(714—3)

Gastlov kri čistilen čaj,

to jako vplivno zdravilno sredstvo iz dobrih, nedražilnih, odprtje povzročujočih zelišč, odpravi vsako nabiranje žolča in zlez, oživlja prebavljani aparat.

Gastlove posladkorne kri čistilne kugljice

(škatljica po 30 in 50 kr.) (624—16)

so najbolj renomirane, najcenejše, pripravnejše sredstvo proti zaprtju, migreni, hemoroidom, krvnemu natoku, revmi in podagri, proti boleznim na jetrih in žolci, proti izpahnenju. Najboljše blato odpravljajoče sredstvo za žene in otroke.

Pravi so oni preparati, ki nosijo firmo centralne zaloge: Lekarna „pri obelisku“ v Celovci.

Zaloga v Ljubljani: V. Trnkoczy; v Postojni: A. Leban; v Kranji: K. Šavnik; v Logatci: Al. Skala; v Zagorji: A. Mihelič; v Semlinu: J. Straub.

Tuji:

17. februvarja.

Pri Slonu: Wimplinger z Dunaja. — Veršec iz Kamnika.

Pri Malici: Zoglman z Dunaja. —

Pri avstrijskem cesarji: Kalan iz Trebnjega. — Poschl iz Reischdorf.

Znamenito!

Tu je na mestu: „Čast zaslugam!“ Večkrat sem rabil Vašo odlično

Franzevo esenco,

mnogim bolnikom sem jo nasvetoval in dober uspeh nij izostal.

V Chersanu, Istra, 27. junija 1881.

Spoštovanjem

Anton Lupetina, župnik-dekan.

Tinctura Rhei Composita ali Franzeva esenca, izdelana po G. Piccoliji, lekarji „pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajske cesti, iz vegetabilnih substancij sestavljena, s katero so si že mnogi ti-soči k zdravju pripomogli, kakor se razvidi iz pisem, ki dohajajo izdelatelju. Ona ozdravlja želodčne bolezni in na spodnjem telesu, klanje, krča, gastrično mrzlico, zaprtje, hemoroide, rumenico itd., ki je lahko smrtonosna, če se za časa ne kurira.

Cena steklenici 10 kr. a. v.

Podpisani p. n. občinstvu uljudno naznanja, da je

gostilno „pri kroni“

v Gradišči prevzel, kjer hoče z dobrimi pijačami in izvrstnimi, po dunajskejši pripravljenimi jedili najboljše postreči ter prosi za obilno obiskovanje.

V Ljubljani, dne 18. februvarja 1882.

(96—1)

Ignacij Korošec.

Pekarija

z vso potrebno pripravo, stanovanjem, na najobljudnejšem kraju v Ljubljani uže veliko let obstoječa, se da o sv. Juriji v najem. V hiši je tudi vodnjak in prostorni magacin. Oddaje se tudi vinotoč s pekarijo vred. Natančneje se izve v administraciji „Slov. Naroda“. (112—1)

Oznaniilo.

Prostor ob cesti ležeč pri parnem mlinu v Ljubljani, proti novejši cerkvi in kasarni ležeč, za dve ali tri hiše, se proda iz proste roke. Pro-tor ta meri okolo 1000 sežnjev. — Proda se iz proste volje tudi kmetija na Ježici, hiša s sadnim vrtom, klet, hlev za 10 glav živine, pód, šupa, 7 oral njiv, 8 oral senošet, vse blizu in v dobrem stanu. — Natančneje se izve v Kravjej dolini št. 9 v Ljubljani. (113—1)

Dá se v najem ali prodá

v okrajnem in župnem kraju Litiji na južnej železnici v Kranjskejši dobro situirana hiša s štirimi sobami, kuhinjo, stransko sobo in kletjo. Pri hiši je zdaj gostilna in pekarija in napravi se tudi lahko prodajalnica. Ponudbe sprejema F. Müllerjev anoncen-bureau v Ljubljani. (111—1)

Marseilliška žolca

(Gallerte)

za čiščenje in **zboljševanje vina**, kakor tudi **navod** se dobi zmerom pri

A. HARTMANNU,

v Ljubljani, v Tavčarjevej hiši.

Opomba. Najboljši uspeh garantiram, če se žolca pri meni kupi. (98—1)

Dr. FRANC VOK,

c. kr. notar,

odprl je (115—1)

svojo pisarno

v Ljubljani, v Križevniškem dvoru,

(kjer se nahaja mestna deleg. okrajna sodnija).

Bergerjevo medicinično milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo milo iz smole** ima 40% koncent. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega drugega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne**, zahteva naj se odločno **Bergerjevo milo iz smole** in paziti se na znano varstveno marko.

Pri **trdovratnih poltnih boleznih** rabi se mestu mila iz smole z uspehom

Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,

a zahteva naj se vedno **samo Bergerjevo milo iz smole in žvepla**, ker so **inozemski** ponarejanja neuspešni izdelki.

Kot **milejšje milo iz smole** za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično milo za **umivanje in kopanje** pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-milo iz smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši. (38—3)

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar

G. HELL v OPAVI.

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevji J. Braune. V Krškem J. Bomeker. V Idriji J. Wario. V Kranji K. Šavnik. V Litiji Jos. Beneš. V Novem mestu D. Rizzoli. V Radovljici A. Roblek. V Vipavi A. Konečny.